

Actieplan Minder virus in tulp krijgt vorm

Vorig jaar werd de basis gelegd voor het Actieplan Minder virus in tulp. Tijd voor inzicht in de activiteiten die inmiddels zijn gestart en de plannen die er nog leven. Vier van de betrokken partijen geven inzicht in de huidige stand van zaken.

Tekst: Arie Dwarswaard
Foto's: René Faas, PPO

Kritische kanttekeningen plaatsen bij schaalvergroting is logisch, maar het feit ligt er nu eenmaal. En dus neemt het areaal per bedrijf en de partijgrootte bij onder meer de tulp toe. En dus kost het meer tijd om te selecteren. Voeg daar dan nog eens enkele andere ontwikkelingen aan toe, zoals langer doorgaan met tulpen broeien in het voorjaar, en minder beschikbaar personeel, en de basisingrediënten voor een gaandeweg oplopend percentage TBV in tulp komen in beeld. Partijen als de BKD, Proeftuin Zwaagdijk, PPO, KAVB en LTO Groeiservice zien die ontwikkeling. Vorig jaar zomer vonden ze het tijd om de samenwerking te zoeken. Niet omdat er niet genoeg aan virus is onderzocht, maar wel om ondernemers in deze tijd te betrekken bij het vinden van oplossingen voor niet alleen TBV, maar ook Augustaziek en TVX. En om gezamenlijk te werken aan een verlaging van het viruspercentage in tulp. Want dat is nodig, stelt viroloog Maarten de Kock van PPO. "KAVB-voorzitter Sjaak Langeslag heeft wel eens uitgerekend dat virus in tulp per jaar 24 miljoen euro kost. Als we daar jaarlijks om te beginnen een miljoen kunnen besparen voor het gehele tulpenvak, dan doen we het goed." Samen met Peter Knippels (BKD), Johan Kos (Proeftuin Zwaagdijk) en Jan Mantel (LTO Groeiservice) geeft hij een toelichting op de stand van zaken rond het Actieplan Minder virus in tulp.

NIEUWE PROJECTEN

Vorig jaar augustus kwam het Actieplan tot stand. Op initiatief van Jan Mantel van LTO Groeiservice werd een bijeenkomst belegd van tulpentelers en -broeiers, onderzoek, belangenbehartiging en BKD, om na te gaan waar de tulpen teelt op dat moment het meest behoefte aan had. Mantel: "Uit die bijeenkomst kwamen drie onderwerpen naar voren, waarbij virus met stip op nummer een stond." De vier benadrukken dat voor veel teler virus synoniem is met TBV, maar dat het in dit actieplan om veel meer virussen gaat dan TBV. Maarten de Kock: "Er zijn in ieder geval zeven virussen

TVX in tulp

actueel in tulp. Vandaar dat binnen de projecten die we gaan uitvoeren ook aandacht is voor onder meer TVX en Augusta." Johan Kos: "TVX is in mijn ogen de sluipmoordenaar van het tulpenvak. Daar gaan we komend najaar mee aan de slag." Met het oog op een wegvallend PT en het naderende najaar werd eerst gekeken naar onderzoek dat op dit moment nuttig en nodig was. Belangrijk uitgangspunt daarbij was de opvatting dat samenwerking leidt tot inspiratie voor innovatie. PPO, BKD en Proeftuin Zwaagdijk hebben de afgelopen jaren al heel veel kennis verzameld over de virusverspreiding in tulp. Toch ontbreken er nog puzzelstukjes in die kennis. Vooral de relatie tussen bladluisvluchten, virusverspreiding en teeltlocatie is onderwerp van studie. Vandaar dat er zes teeltlocaties zijn waar de bladluisvluchten dit voorjaar worden bijgehouden. Ook vindt er opnieuw onderzoek plaats naar de mogelijkheden van minerale olie in tulp. In eerder onderzoek was vooral de gewasschade de beperkende fac-

Begeleidingscommissie

Het Actieplan Minder virus in tulp kent een begeleidingscommissie, die bestaat uit Louis Poel (voorzitter), Nico Wit, Jan Willem Apeldoorn, Jacob Jan Dogterom, Daniëlle Kroes, Jan Mantel, Peter Knippels, Johan Kos en Maarten de Kock.

tor. Nieuwe middelen en andere technieken worden nu beoordeeld op hun inzetbaarheid. Twee andere projecten die dit seizoen al lopen zijn de invloed van TBV op de opbrengst en achtergronden van Augustaziek. Dank zij snel handelen en de inzet van de KAVB-productgroep Tulp kon er nog financiering vanuit de vakheffing via het PT voor deze projecten worden geregeld voor 2013 en 2014.

MENING TELERS

Bij deze actie is het niet gebleven, zo maken de vier duidelijk. Tijdens de Tulpendag op 25 januari 2013 op Proeftuin Zwaagdijk en diverse bijeenkomsten bij PPO is aan de aanwezige tulpentelers gevraagd om aan te geven wat zij als het belangrijkste probleem ervaren waar het om virus in tulpen gaat. Dat leverde zo'n 100 reacties op. Bovenaan de lijst kwamen zaken te staan als de beheersing van virusvectoren en de verspreiding, effectief spuiten op basis van weer en een voorspelling van de bladluisvluchten. Die elementen zijn in de projecten die nu worden uitgevoerd goed vertegenwoordigd.

.....

'Heel lang fungeerden onderzoekers en voorlichters als zender richting de teler. Nu kiezen we voor het gesprek'

.....

Ook in de top-tien staat het gescheiden telen van partijen. Peter Knippels: "Dat beschouwen we als een stip op de horizon. Deze oplossing vraagt om een hele andere inrichting van de teelt." Johan Kos was verrast door de hoge score van deze oplossing. "Ik had dit niet zo hoog op de lijst verwacht. Heel lang was hier maar weinig enthousiasme voor, maar nu staat het er toch op." Een andere verrassing was de meermalen gemaakte keuze voor een verstandig partijbeleid op basis van toetsuitslagen. Knippels: "Kennelijk is dat toch minder gemakkelijk en vanzelfsprekend dan wij altijd hebben aangenomen."

INTERNETFORUM

Tijdens deze dag is ook aan de aanwezigen gevraagd wie er belangstelling heeft voor deelname aan een discussieforum via internet. De Kock: "Op die vraag hebben we inmiddels al een flink aantal aanmeldingen binnengekre-

Vier van de begeleidingscommissieleden: v.l.n.r. Jan Mantel, Peter Knippels, Maarten de Kock en Johan Kos

gen. Die groep willen we een actieve rol geven rondom het onderzoek. Daar gaan we ook kennis mee uitwisselen." Inmiddels is de eerste nieuwsbrief over de ontwikkelingen rond het actieplan aan onder meer deze groep verstuurd. Een ander initiatief dat inmiddels heeft plaatsgevonden was een bijeenkomst met deskundigen uit de tulpenwereld. Dit betrof onder meer voorlichters, onderzoekers en adviseurs uit de gewasbeschermingswereld. Ook

TBV in tulp

die groep heeft de nodige kennis in huis. Jan Mantel vindt dit een prima manier van werken. "Heel lang fungeerden onderzoekers en voorlichters als zender richting de teler. Nu kiezen we voor het gesprek. We zoeken de interactie tussen praktijk, voorlichting en onderzoek dat is echt nieuw in dit Actieplan. Dit is een systeem van halen en brengen. De tijd dat een ondernemer met een probleem dat op het bordje van de onderzoeker neerlegde is ook voorbij. Met een gericht communicatieplan zoeken we actief de betrokkenheid van de ondernemers." Ondernemers die zich nog willen aansluiten kunnen zich aanmelden bij Maarten de Kock van PPO, maarten.dekock@wur.nl. Daar kunnen ondernemers ook terecht met vragen.

TIJD RIJP

Dat het Actieplan Minder virus in tulp nu van de grond is gekomen past volgens de vier in de tijd. Vooral de ontwikkelingen rondom het PIAM-virus in lelie hebben hierin een rol gespeeld. Knippels: "Daar heeft de Regiegroep Lelie heel veel vragen gekregen over bijvoor-

beeld schoon werken. Daar gaat de discussie nu ook over op bedrijven." Kos: "Ondernemers moeten ook meer gaan denken in partijbeheer. Dat is door PIAMV in de lilies ook actueel geworden." De Kock: "De belangrijkste verandering zal moeten zijn dat het bij virus gaat van beheersing naar preventie. Dat is voor veel ondernemers een andere manier van denken en doen. Bij preventie is de kans op een oplopend viruspercentage veel kleiner."

Resumé

Vorig najaar is het initiatief genomen voor de oprichting van het Actieplan Minder virus in tulp. Doel ervan is om door samenwerking tussen onderzoek, keuringen en belangenbehartiging te komen tot een betere beheersing van de diverse virussen in tulp, en hiermee ondernemers te helpen bij het op een lager peil brengen van het viruspercentage in hun partijen. De eerste stappen zijn inmiddels gezet.